



## فضیلت‌های امام مهدی در مقایسه با حضرت عیسی (ع)

### پاسخ فشرده:

حضرت مهدی در مقایسه با حضرت عیسی دارای ویژگی‌های اختصاصی و منحصر به فرد زیر است:

1. در عصر کنونی، حضرت مهدی است که حجت خدا بر روی زمین و مایه بقای هستی و تداوم نسل انسان است.
2. حضرت مهدی به لحاظ نسبی، ذریه برترین پیامبر خدا، و فرزند فاطمه، برترین زنان عالم، است.
3. برخورداری از علم راسخ به کاملترین وحی آسمانی و علم به 72 وجه یا جنبه از اسم اعظم خدا مختص به حضرت مهدی است.
4. حضرت مهدی منصور به یاری خاص فرشتگان است و حضرت عیسی علیه‌السلام به شیوه‌های گوناگون در خدمت اهداف حجت ابن الحسن است.
5. عدالت جهانی به دست حضرت مهدی است که جامه تحقق می‌پوشد و در نتیجه رضایت جهانیان و رفاه اقتصادی پدید می‌آید.
6. این حضرت مهدی است که توحید حقیقی و آموزه‌های عملی و حیانی را در سطح جهان گسترش می‌دهد و بشریت را عملاً در مسیر دین الاهی قرار می‌دهد.

### پاسخ تفصیلی:

فضیلت‌های حضرت مهدی نسبت به حضرت عیسی را می‌توان از سه منظر مورد توجه قرار داد: قرآن، روایات، استدلال عقلی

### حضرت مهدی در قرآن

1. «و نريد أن نمُنَّ على الذين استضعفوا في الارض و نجعلهم أئمة و نجعلهم الوارثين»: «و ما می‌خواهیم بر مستضعفان زمین منت نهیم و آنها را پیشوایان و وارثان زمین قرار دهیم» [1] امام علی در تفسیر آیه فوق فرمود: «این گروه آل محمد هستند. خداوند مهدی آنها را بعد از زحمت و فشاری که بر آنان وارد می‌شود، برمی‌انگیزد و به آنها عزت می‌دهد و دشمنانشان را ذلیل و خوار می‌کند» [2].
- ابن ابی‌الحدید از حضرت علی ابن ابیطالب علیه السلام نقل می‌کند که آن حضرت فرمود: دنیا پس از همه سرکشی‌ها بالاخره روزی به ما روی خواهد آورد. [3] ابن ابی‌الحدید سپس اضافه می‌کند: اصحاب ما «معتزله» معتقدند که این، وعده ظهور امامی است که بر همه کشورها مستولی خواهد شد. [4].
2. «و له اسلم من فی السموات و الارض طوعاً و کرهاً»: «هرکس در آسمان‌ها و زمین است خواه و ناخواه برای او اسلام آورده‌اند» [5] حضرت صادق علیه السلام در تفسیر آیه فوق فرمود: زمانی که مهدی قیام کرد تمام مردم روی زمین به وحدانیت خدا و رسالت حضرت محمد ایمان می‌آورند. [6].
3. «الذین إن مکناهم فی الارض أقامو الصلوة و أتوا الزکاه و أمرؤا بالمعروف و نهوا عن المنکر و لله عاقبه الامور»: «یاری دهندگان خدا کسانی هستند که اگر در روی زمین به آنها قدرت بخشیم، نماز را به پا می‌دارند و زکات مال می‌پردازند مردم را به

کارهای شایسته وادار می کنند و از کارهای زشت باز می دارند و پایان همه کارها در دست خدا است».[7] در بعضی از روایات اسلامی، آیه فوق به حضرت مهدی و یارانش یا آل محمد تفسیر شده است. مثلاً در حدیثی از امام باقر آمده است: خداوند شرق و غرب زمین را در سیطره حکومت آنها قرار می دهد؛ آئینش را آشکار می سازد و به وسیله مهدی و یارانش بدعت و باطل را نابود می کند آنچنان که تبهکاران حق را نابوده کرده بودند؛ و آنچنان می شود که بر صفحه زمین اثری از ظلم دیده نمی شود چرا که امر به معروف و نهی از منکر می کنند.[8]

4. «وعدالله الذین امنوا منکم و عملوا الصالحات لیستخلفنهم فی الارض کما استخلف الذین من قبلهم و لیمکنن لهم دینهم الذی یرضی لهم و لیبذلنهم من بعد خوفهم أمناً یعبدوننی لایشرکون بی شیئاً»: «خداوند وعده داده است به کسانی از شما که ایمان آورد و کارهای نیکو و شایسته بکند هر آینه آنها را در روی زمین خلافت بخشد چنان که در باره پیشینیان کرده است و آنان را قادر خواهد ساخت بر اینکه دین خدایسند خویش را بپا دارند و اندیشه و هراس شان را مبدل به امنیت خواهد نمود تا اینکه مرا پرستش نموده و چیزی را برای من شریک قرار ندهند».[9] برطبق این آیه، حکومت جهانی مستضعفان نتیجه اطاعت و تسلیم در برابر فرمان خدا و پیامبر اوست. در سایه آن حکومت توحیدی، ناامنی ها به آرامش مبدل می شود و نیز مردم روی زمین با نهایت آزادی خدا را می پرستند و توحید خالص در همه جا گسترده می شود.[10] رسول خدا فرمودند: اگر از عمر دنیا جز یک روز باقی نماند، خدا آن یک روز را آن قدر طولانی می کند تا مردی از دودمان من که نامش نام من است، حاکم بر زمین شود و صفحه زمین را پر از عدل و داد کند آن گونه که از ظلم و جور پر شده است.[11]

5. «ولقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر أن الارض یرثها عبادی الصالحون»: «در زبور نوشتیم بعد از ذکر، آنکه زمین را بندگان شایسته به ارث می برند».[12] امام صادق و امام باقر علیهما السلام فرمودند: مراد، قائم و اصحاب آن حضرت است.[13]

### حضرت مهدی در روایات اسلامی

علمای امامیه کتابهای متعددی درباره حضرت مهدی علیه السلام نگاشته اند. این کتابها دربردارنده احادیث گوناگون از منابع شیعه و اهل سنت بوده است. در اینجا برخی از روایات اسلامی در باره فضیلت های اختصاصی مهدی علیه السلام که حضرت عیسی فاقد آنها است، ذکر می شود:

1. در این زمان، حضرت مهدی تنها حجت خدا بر روی زمین و مایه بقای هستی و تداوم نسل انسان است. زمین هیچگاه از حجت خدا خالی نیست خواه این حجت، رسول خدا باشد یا امامی که نایب رسول الله است. بنابر این، بعد از سپری شدن زمان رسالت، زمین از وجود امام هادی خلق خالی نیست.[14] حضرت صادق فرمودند: «ما زالت الارض الاّ و لله فیها الحجه یرعر الحلال و الحرام و یدعو الناس الی سبیل الله».[15] سلیمان بن اعمش بن مهران از امام صادق روایت کرده است: ما حجت های خداوند بر مردم عالم هستیم ... به واسطه ما آسمان بر زمین نمی افتد مگر به اذن خدا؛ به واسطه ما باران می بارد و رحمت خدا گسترده می شود و برکات زمین خارج می شود؛ و اگر بر روی زمین از ما کسی نبود هر آینه زمین اهلش را فرو می برد.[16] در روایت آمده است هنگامی که حضرت مهدی ظهور می کند و حضرت عیسی نیز از آسمان رجعت می کنند، حضرت مهدی به حضرت عیسی می فرمایند که امامت نماز را برعهده گیرد، حضرت عیسی در پاسخ می گویند: «فقد رضی الله عنک، فإنما بعثت وزیراً و لم أبعث أمیراً»: من به عنوان وزیر فرستاده شده ام نه امیر.[17] همچنین در روایت آمده است: هنگامی که حضرت مهدی خروج می کند، فرشته ای بر بالای سرش است که ندا می دهد: این مهدی خلیفه الله است، پس از او پیروی کنید.[18]

2. حضرت مهدی از سلالة پیغمبر خاتم و فرزند حضرت فاطمه و حضرت علی هستند. این امر یک فضیلت نسبی و غیر اختیاری برای ایشان است. پیامبر فرمودند: هنگامی که «مهدی از فرزندانم» از پرده غیبت خارج شود و قیام کند، عیسی بن مریم از آسمان فرود می آید....[19]: «التاسع منهم قائم اهل بیتی و مهدی امتی؛ اشبه الناس بی فی شمائله و اقواله و افعاله...»: نهمین امام، قائم اهل بیت من و مهدی امت من است.[20] «الائمة من ولدک علی رجال العالمین بعدک؛ ثم إطلع الرابعة فاختار "فاطمة علی نساء العالمین"».[22] در منابع اهل سنت نیز آمده است: «المهدی من وُلد فاطمه»: «مهدی از فرزندان فاطمه است».[21] این در حالی است که بر طبق منابع اسلامی، حضرت فاطمه سیده زنان عالم و دارای مقامی برتر از مقام حضرت مریم در نزد خدا است. به روایت جامع زیر توجه کنید: پیامبر فرمودند که، ای علی! خدای عزّ و جلّ بر دنیا اشراف یافت و

مرا بر مردان دنیا برگزید؛ آنگاه تو را بر مردان عالم برگزید؛ در مرحله سوم، امامان از نسل تو را پس از تو بر مردان عالم برگزید: «... عن النبي انه قال في وصيه له، يا علي! إنّ الله عزّ وجلّ أشرفَ على الدنيا فاختارني منها على رجال العالمين؛ ثم إطلع الثانية فاختارك على رجال العالمين بعدى؛ ثم إطلع الثالثة فاختار ابن عباس از پیامبر (ص) نقل می کند

3. حضرت مهدی برخوردار از علم به کاملترین وحی الهی است که در قرآن متجلی است. حضرت علی فرمودند: خداوند تبارک و تعالی ما را پاکیزه و معصوم نمود و شاهدان بر خلقش قرار داد و حجت خود در زمین ساخت و ما را همراه قرآن و قرآن را همراه ما کرد که نه ما از آن جدا شویم و نه آن از ما جدا گردد. [23] حضرت امام صادق می فرماید: «همانا خداوند رسولان اولولعزم را خلق کرد و آنان را با علم فضیلت داد و ما را وارث علم آنان کرد و ما را در علم ایشان بر آنان فضیلت داد؛ و خداوند آنچه را آنان نمی دانستند، به رسول الله تعلیم کرد و علم رسول و علم آنان را به ما تعلیم کرد». [24] در روایت دیگر آمده است که موسای کلیم به خدا عرض کرد: «... یا رب! لقد أكرمتني بكرامتي لم تكرم بها احداً قبلي، فقال الله جلّ جلاله: يا موسى! أما عَلِمْتَ أن محمداً (ص) افضل عندی من جميع ملائکتی و جميع خلفی؟ قال موسی: یا رب فان كان محمد اکرم عندک من جميع خلقک، فهل فی آل الانبياء أكرمٌ من ألی؟ قال الله جلّ جلاله: یا موسی أما عَلِمْتَ أنّ فضل آل محمد علی جميع آل النبیین کفضل محمد علی جميع المرسلین. [25] بر طبق این روایت، خدا می فرماید همچنان که محمد بر همه رسولان فضیلت دارد، آل محمد نیز بر آل همه انبیا برتری دارد. همچنین باید دانست که علم به 72 وجه یا جنبه از اسم اعظم خدا، مختص به امامان از جمله حضرت مهدی است. در روایت است که امام صادق فرمودند: در مورد اسم اعظم خدا، به عیسی ابن مریم دو حرف اعطا شد و به موسی چهار حرف اعطا شد و به ابراهیم ، هشت حرف؛ و به نوح پانزده حرف؛ و به آدم بیست و پنج حرف. خدای تعالی همه آن را برای محمد جمع کرد و همانا اسم اعظم خدا 73 حرف است که به محمد هفتاد و دو حرف اعطا شد و یک حرف از او پوشانده شد. [26] همچنین جابر از امام باقر نقل می کند: اسم اعظم خدا بر 73 حرف است ... و نزد ما 72 حرف از اسم اعظم است و یک حرف نزد خداست که آن را در علم الغیب، به خود اختصاص داده است. [27]

4. حضرت مهدی منصور به یاری خاص فرشتگان خدا و خدمات گوناگون حضرت عیسی به ایشان است. پیامبر اسلام فرمودند: «... و يظهر دين الله و یوید بنصرالله و ينصر بملائکه الله...» [28] [پرس از چهل سال زندگی، خداوند جان حضرت عیسی را می گیرد و حضرت مهدی مراسم دفن او را آشکارا در برابر دیدگان مردم برگزار می کند و در کنار قبر مادرش در قدس به خاک می سپارد.](#) [33] همچنین، امام صادق فرمودند: «انقلاب مهدی را سه سپاه، یاری می کند: سپاهی از فرشتگان، سپاهی از مومنان و سپاهی از رعب» [29]. و امام باقر فرمودند: هنگامی که قائم ما ظهور کند، خداوند او را به وسیله فرشتگان نشاندار و فرشتگان پیاپی و صفزده و کروبیان یاری خواهد کرد در حالی که جبرئیل، پیشایش آن حضرت و میکائیل ، سمت راست و اسرافیل، سمت چپ ، و فرشتگان مقرب، در کنار او هستند. [30] همچنین طبق احادیث ، مسیح از آسمان فرود می آید و پشت سر مهدی نماز می گزارد. [31] فرود آمدن مسیح موجب خوشحالی مسیحیان و یهودیان و مسلمانان می شود و همه مسیحیان و یهودیان آزادندیش می پذیرند: «إنّ عیسی ینزل قبل یوم القیامه الی الدنیا فلا یبقی اهل مله یهودی و لا غیره الا آمن به قبل موته». [32] و بدین ترتیب، بین مسلمانان و مسیحیان و یهودیان همبستگی و صفا ایجاد می گردد. از طرف دیگر، موضع گیری صریح عیسی در طرفداری از حضرت مهدی و مسلمانان سبب می شود که دشمنی حکومت های غربی نسبت به اسلام و مسلمانان کاهش یابد و با انعقاد قرارداد صلح با غربیان تا مدتی از جنگ و خونریزی جلوگیری می شود. افزون بر این، حضرت عیسی همراه با مسلمانان با یهود ، روم و دجال به نبرد می

5. حضرت مهدی (ع) است که تحقق بخش عدالت جهانی است. امام صادق در تفسیر آیات 15 تا 17 از سوره طارق فرمودند: قطعاً خدا قائم را مبعوث می کند و از جباران انتقام می گیرد. [34] خداوند در معراج پیامبر به ایشان فرمود: همانا زمین را با مهدی، آخرین وصی، از ظلم پاک می کنم و مشرق و مغرب زمین را در اختیارش قرار می دهم [35] - نیست؛ او کارگزاران حکومت ها را به اعمال بدشان کیفر خواهد داد. او به شما نشان خواهد داد که دادگری چگونه است. [37] همچنین حضرت علی فرمودند: مهدی فتنه های آینده را دریا بد، با چراغی روشن در آن گام می نهد و بر سیره صالحان رفتار می کند تا گره ها را بگشاید. [38] به یمن وجود دولت حضرت مهدی است که رفاه اقتصادی بشر پدید می آید. امیرالمومنان می فرماید: در زمان ظهور حضرت مهدی، زمین گنجینه های خود (معادن طلا و نقره) را برای او بیرون می ریزد و کلیدهایش را به او می سپارد. [39]

همچنین رسول خدا فرمودند: در زمان برقراری دولت مهدی، آبها فراوان می‌گردد و نهرها کشیده می‌شوند و برکات زمین افزایش می‌یابد و گنج‌ها استخراج می‌گردند. [40] و حضرت مهدی «بملاً الارض عدلاً كما ملئت جوراً و ظلماً». [36] همچنین علی علیه‌السلام می‌فرماید: آگاه باشید در فردایی که شما را از آن هیچ آگاهی‌ای نیست، زمامداری حاکم می‌شود که از این طایفه - امویان

6. اصلاح چارچوب فکری و تحول اساسی در رفتارها و نهادهای بشری به دست حضرت مهدی صورت می‌گیرد. در روایات داریم که با تشکیل دولت مهدی در سطح زمین، توحید راستین و رسالت محمد فراگیر می‌شود: هنگامی که قائم به پا خیزد، هیچ سرزمینی باقی نمی‌ماند مگر این که گواهی بر وحدانیت خدا و رسالت محمد از آن بلند شود. [41] دو روایت از امام باقر در این باره ذکر شده است: زمانی که قائم ما قیام کند، دست خود را بر سر بندگان گذارد و بدین وسیله نیروهای مردم را تمرکز بخشیده، اخلاقشان را کامل سازد. [42] و علم و حکمت به همه شما در زمان مردی از خاندان ما آموخته شود، به طوری که حتی زن در خانه‌اش بر طبق کتاب خدا و سنت رسول الله (ص) قضاوت نماید. [43] همچنین امیرمؤمنان در نهج‌البلاغه می‌فرماید: او خواسته‌ها را تابع هدایت آسمانی می‌کند، و آن هنگامی است که مردم هدایت را تابع هوس‌ها کرده‌اند؛ او آراء و اندیشه‌ها را تابع قرآن می‌سازد و آن هنگامی است که افراد قرآن را تابع آراء خود کرده‌اند ... و او آنچه از کتاب خدا و سنت پیامبر مرده است، زنده می‌گرداند. [44] ابن ابی الحدید در ذیل این کلام حضرت می‌نویسد: «این سخن امیرمؤمنان اشاره است به امامی که در آخرالزمان خواهد آمد و در روایات فراوان، از آمدن او خبر داده شده و با ظهور او، هدایت قاهره پدید آمده و عمل به رأی و قیاس از میان رفته، برابر قرآن کریم رفتار می‌شود.» [45] بنابر این، در آن زمان اعتقادات راستین فراگیر می‌شود و بساط گسترده شراب‌خواری و بی‌بندوباری و رباخواری جامعه برچیده می‌شود و اعمال صالح گسترش کامل می‌یابد.

### حضرت مهدی بر اساس استدلال عقلی

با استدلالی متشکل از سه مقدمه می‌توان افضل بودن حضرت مهدی بر حضرت عیسی را اثبات کرد:

1. پیامبر اسلام کامل‌ترین وحی آسمانی را به بشر عرضه کرده‌اند به طوری که آموزه‌های نظری و عملی پیامبر، برآورنده نیازهای بشر تا روز قیامت است؛ و هر قدر هم بشر در علم و تمدن پیشرفت کند، آموزه‌های پیامبر اسلام همچنان زنده و نو است و می‌تواند جوامع بشری را اداره کند.
2. دریافت و ارائه چنین آموزه‌های وحیانی کاملی پیشاپیش نیازمند وجود روحی متناسب با کامل‌ترین پیام خدا است. بر این اساس، همان‌طور که آموزه‌های پیامبر اسلام کامل‌ترین پیام‌های آسمانی است، باید نفس پیامبر هم کامل‌تر از نفس همه انسان‌های مخلوق باشد و سعه وجودی روح ایشان از همه انبیای گذشته بیشتر باشد.
3. پس از سپری شدن دوره رسالت، امام همان حجت خدا بر خلق است که وظیفه ایفای نقش‌های رسول خدا را پس از ایشان برعهده دارند. یکی از این نقش‌ها تبیین و تفسیر عصمت‌آمیز قرآن و نقش دیگر رهبری معصومانه است. که امام به عنوان حجت خدا همسان و همگام با رسول خدا متکفل ایفای وظیفه تفسیر باطن قرآن و زعامت اجتماعی است. بنابراین، روح امام همچون روح پیامبر است، از علم برتر برای تبیین کامل‌ترین وحی آسمانی برخوردار می‌باشد و همچنین دارای سعه وجودی‌ای است که امکان ایفای نقش به عنوان زمامدار جهانی را برای ایشان میسر می‌سازد.

حمد بخشنده آنکنا،

[1]. قصص، آیه 5.

[2]. تفسیر نمونه، آیت الله العظمی مکارم شیرازی و همکاران، (تهران: دارالکتب الاسلامیه، 1384 هجری شمسی)، ج 16، ص 30.

[3]. نهج‌البلاغه، کلمات قصار، شماره 209.

[4]. شرح نهج‌البلاغه، ابن ابی الحدید، (بیروت: موسسه الاعلمی، 1415 هجری قمری)، مجلد دهم، ص 18.

[5]. آل عمران، آیه 83.

[6]. بینابیع الموده، شیخ سلیمان بن ابراهیم قندوزی، تحقیق سیدعلی جمال اشرف الحسینی، (قم: انتشارات اسوه، 1416 هجری قمری)، مجلد سوم، باب 71، ص 236؛ منتخب الاثر، آیت‌الله صافی گلپایگانی، (قم: موسسه السیده المعصومه، 1419

- هجری قمری)، باب 35، ص 361.
- [7]. حج، آیه 41.
- [8]. تفسیر نمونه، آیت الله العظمی مکارم شیرازی و همکاران، (تهران: دارالکتب الاسلامیه، 1384 هجری شمسی)، ج 14، ص 136.
- [9]. نور، آیه 55.
- [10]. تفسیر نمونه، پیشین، ص 563-564.
- [11]. تفسیر نمونه، پیشین، ص 566.
- [12]. انبیا، 105.
- [13]. ینابیع الموده، پیشین، ص 243.
- [14]. شرح اصول کافی، محمد بن ابراهیم صدرالدین شیرازی، (تهران: موسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، 1367 هجری شمسی) ج 2، ص 478.
- [15]. شرح اصول کافی، محمد صالح مازندرانی، (تهران: المکتبه الاسلامیه، 1384 هجری قمری)، مجلد 5، ص 148.
- [16]. ینابیع الموده، پیشین، ص 360.
- [17]. الفتن، نعیم بن حماد المرزوی، (بیروت: دارالفکر، 1424 قمری)، ص 347؛ الملاحم و الفتن، ابن طاووس، (منشورات الرضی، 1398 قمری)، ص 83-84.
- [18]. ینابیع الموده، پیشین، ص 385.
- [19]. بحار الانوار، محمد باقر المجلسی، (بیروت: دارالتعارف، 1421 قمری)، ج 21، ص 576.
- [20]. بحار الانوار، همان، ص 534.
- [21]. سنن ابن ماجه، محمد بن یزید القزوینی، (بیروت: داراحیاء التراث العربی، 1421 قمری)، ص 699، حدیث 4086.
- [22]. بحار الانوار، محمد باقر المجلسی، (بیروت: داراحیاء التراث العربی، 1403 قمری)، ج 26، صص 270-271.
- [23]. الاصول من الکافی، محمد بن یعقوب الکلینی، (بیروت: دار صعب؛ دارالتعارف، 1401 قمری)، ج 1، ص 191.
- [24]. بحار الانوار، پیشین، ج 26، ص 194.
- [25]. بحار الانوار، پیشین، ج 26، ص 275.
- [26]. الاصول من الکافی، پیشین، ج 1، ص 230.
- [27]. الاصول من الکافی، پیشین، ج 1، ص 230.
- [28]. بحار الانوار، پیشین، ج 52، ص 379.
- [29]. بحار الانوار، پیشین، ج 52، ص 139.
- [30]. بحار الانوار، پیشین، ج 52، ص 348.
- [31]. بحار الانوار، پیشین، ج 53، ص 59.
- [32]. بحار الانوار، پیشین، ج 53، ص 51.
- [33]. نک: عصر ظهور، علی کورانی، ترجمه عباس جلالی، (تهران: شرکت چاپ و نشر بین الملل، 1379 هجری شمسی)، صص 342-344؛ بحار الانوار، پیشین، ج 52، ص 383 و ج 53، ص 51.
- [34]. بحار الانوار، محمد باقر المجلسی، (بیروت: دارالتعارف، 1421 قمری)، ج 21، ص 617؛ چاپ داراحیاء التراث العربی، ج 53، ص 120.
- [35]. ینابیع الموده، پیشین، ص 379.
- [36]. بحار الانوار، پیشین، ج 21، ص 534؛ چاپ داراحیاء التراث العربی، ج 52، ص 380.
- [37]. نهج البلاغه، خطبه 138، بند 2 و 3.
- [38]. نهج البلاغه، خطبه 150، بند 3.

- [39]. نهج البلاغه، خ 138، بند 3.
- [40]. نک: منتخب الاثر، لطف الله صافی کلپایگانی، فصل 4، باب 3، ص 589.
- [41]. بحار الانوار، پیشین، ج 52، ص 340.
- [42]. بحار الانوار، پیشین، ج 52، ص 336.
- [43]. بحار الانوار، پیشین، ج 52، ص 352.
- [44]. نهج البلاغه، خطبه 138، بند 1 و بند 3.
- [45]. شرح نهج البلاغه، ابن ابی الحدید، (بیروت: موسسه الاعلمی، 1415 هجری قمری)، مجلد 5، ص 29-30.
- منبع: سایت دانشگاه ادیان و مذاهب